

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

D E C I Z I E

cu privire la recursul în anulare

învinuirea lui

Serghei Ochișor

(art. 54-1-1 Cod penal al RSS Turkmene)

(Dosarul nr. 4-1reab-2/23

1-23123673-01-4/1reab-25082023)

Chiar dacă instituția recursului în anulare a fost abolită la 01 septembrie 2023, recursurile în anulare declarate până la acea dată se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora; Recursul în anulare admis, deoarece s-a constatat încălcările drepturilor la apărare.

26 noiembrie 2025

Au judecat anterior cauza judecătorești

Prima instanță – A. Kazințev

Instanța de recurs -

Textul corespunde originalului

Judecând în lipsa părților recursul în anulare în cauza penală privind învinuirea lui Serghei Ochișor,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stella Bleșceaga, Președinte,
Alexandru Negru,
Ghenadie Eremciuc, judecători,

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Serghei Ochișor, născut în 1879 în r. jud. Akerman, Basarabia, a fost învinuit de trădare de patrie, în baza art. 54-1-1 Cod penal al RSS Turkmene (redacția anului 1927).

2. Serghei Ochișor a fost lipsit în procesul său de dreptul la apărare.

3. Cauza a fost examinată în procedură închisă. Prin sentința din 22 noiembrie 1941, Tribunalul Militar al Districtului Asiei Centrale, l-a declarat vinovat pe Serghei Ochișor pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 54-1-1 Cod penal al RSS Turkmene (reacția anului 1927) - trădare de patrie, și condamnat la pedeapsa capitală - împușcare, cu confiscarea averii.

4. La 23 decembrie 1941, Colegiu Militar al Judecătoriei Supreme a URSS a menținut sentința.

5. La 25 august 2023, Adjunctul Procurorului General interimar, Aliona Nesterov, a declarat recurs în anulare, solicitând casarea sentinței Tribunalului Militar al Districtului militar al Asiei Centrale din 22 noiembrie 1941 și a deciziei nr.5-14440 a Colegiului Militar al Judecătoriei Supreme a URSS din 23 decembrie 1941, cu încetarea procesului penal și reabilitarea lui Serghei Ochișor.

ÎN FAPT

6. Serghei Ochișor a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că, în 1920 aflându-se peste hotare, în Iran, la serviciu sovietic, a trădat patria Sovietică Socialistă, împotriva căreia ducea activ activitate contrarevoluționară de trădare împreună cu conducătorii organizației contrarevoluționare al Emigranților-MIBADALEV – Ștamps - căpitanul Grumenițchi și colonelul Greaznov. Infracțiunea prevăzută în art. 54-1-1 Cod penal al RSS Turkmene (redacția anului 1927) – trădare de patrie.

7. Prin sentința din 22 noiembrie 1941, Tribunalul Militar al Districtului al Asiei Centrale, l-a declarat vinovat pe Serghei Ochișor pentru comiterea

infrațiunii de art. 54-1-1 Cod penal al RSS Turkmene (redacția anului 1927) - trădare de patrie, și condamnat l-a pedeapsa capitală- împușcare, cu confiscarea averii.

8. La 23 decembrie 1941, Colegiu Militar al Judecătoriei Supreme a URSS a menținut sentința.

9. La 25 august 2023, Adjunctul Procurorului General interimar, Aliona Nesterov, a declarat recurs în anulare, solicitând casarea sentinței Tribunalului Militar al Districtului militar al Asiei Centrale din 22 noiembrie 1941 și a deciziei nr.5-14440 a Colegiului Militar al Judecătoriei Supreme a URSS din 23 decembrie 1941, cu încetarea procesului penal și reabilitarea lui Serghei Ochișor.

10. În recurs procurorul invocă că, Serghei Ochișor a fost condamnat pentru trădare de patrie, conform art. 54-1-1 din Codul Penal al RSS Turkmene (redacția anului 1927), fiind acuzat că a colaborat în Iran cu organizații contrarevoluționare ale emigranților. Inculpatul a negat acuzațiile, susținând că a activat doar ca medic, nu a participat la activități contrarevoluționare și că refuzul de a se întoarce în URSS a fost determinat de cetățenia română și dorința de a pleca în Basarabia, fără ostilitate față de URSS. Menționează că în procesul penal s-a încălcat drepturile fundamentale deoarece a fost desfășurat în ședință închisă, fără audierea martorilor și fără avocat, încălcând art. 11 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și art. 6 CEDO. De asemenea, nu au existat probe care să demonstreze intenția de a prejudicia URSS, iar condamnarea a încălcat art. 7 CEDO privind legalitatea, aplicându-se pentru fapte care nu constituiau infrațiuni la momentul comiterii.

11. La 03 ianuarie 2024, Curtea Supremă de Justiție a solicitat depunerea referinței la recurs. Instanța nu a primit vreo referință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

12. Instituția recursului în anulare a fost abolită prin Legea nr. 246/2023, în vigoare din 01 septembrie 2023. Totuși, această modificare nu are efect asupra recursurilor în anulare depuse până la 01 septembrie 2023. Conform art. XI alin. (3 1) al acestei legi:

„(3¹) Recursurile în anulare declarate până la intrarea în vigoare a prezentei legi se examinează și se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora.”

13. Până la 01 septembrie 2023, partea relevantă a art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, care se referea la temeiurile pentru recurs în anulare, era următoarea:

„(1) Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată

... ”

14. Partea relevantă a art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală era următoarea:

„(1) Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate la art. 401 alin. „(1) pct. 2) și 3), precum și, în numele acestor persoane, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.”

15. Partea relevantă a art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală este următoarea:

„Articolul 6 . Sentința de condamnare

(44) viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată – încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.”

16. Art. 3, lit. a), g) al Legii RM nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice,

„(3) Sînt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul lor de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și cetățenii Republicii Moldova, supuși represiunilor politice pe teritoriul altui stat:

a) supuse represiunilor în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare (VCK, GPU – OGPU, NKVD, MGB, KGB, procuraturile și colegiile lor, "dvoiki", "troiki", "consfătuiri speciale", alte organe de stat cu funcții analoage) pentru "activitate contrarevoluționară", "trădare de patrie", "răspîndirea unor scorniri calomnioase ce discreditează orînduirea sovietică de stat și obștească", pentru alte "crime de stat", pentru "încălcarea legilor și regulilor cu privire la separarea bisericii de stat și a școlii de biserică", "atentarea sub formă de îndeplinire a ritualurilor religioase la persoana și la drepturile cetățenilor;

g) condamnate sau executate pentru eschivare, din motive politice sau religioase, de la înrolare în rândurile armatei roșii.”

17. În perioada relevantă art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală prevedea următoarele:

„1) Judecînd recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii:

2) admite recursul, casează, parțial sau total, hotărârea atacată și ia una din următoarele soluții:

b) dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

18. Prin recursul în anulare, procurorul solicită casarea hotărârilor pronunțate în anul 1941, încetarea procesului penal și reabilitarea lui Serghei Ochișor, invocând că procedura anterioară a fost afectată de încălcări esențiale ale drepturilor fundamentale. Completul reține că judecarea cauzei s-a desfășurat în ședință închisă, fără audierea martorilor și în lipsa apărătorului, a cărui participare era obligatorie. Aceste deficiențe de procedură constituie un viciu fundamental, în sensul art. 6 pct. 44 Cod procedură penală, care a afectat hotărârile pronunțate în anul 1941, și justifică casarea acestora potrivit art. 453 alin. (1) Cod procedură penală, în vigoare la data declarării recursului.

19. În ceea ce privește temeiurile de fond ale cererii, Curtea reține că, potrivit art. 3 lit. a) din Legea nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite persoanele supuse represiunilor politice pentru infracțiuni precum „trădarea de patrie”, comise în perioada 7 noiembrie 1917 – 23 iunie 1990. Condamnarea lui Serghei Ochișor pentru infracțiunea prevăzută de art. 54-1-1 Cod penal al RSS Turkmene (redacția anului 1927) se încadrează în această categorie, având caracter politic.

20. Conform art. 5 al aceleiași legi, cererile de reabilitare pentru persoanele prevăzute la art. 3 lit. a) se depun la Procuratura Generală, care era competentă să înainteze prezenta cerere și să declare recursul în anulare, examinat de Curtea Supremă de Justiție potrivit procedurii aplicabile la data sesizării.

21. Având în vedere existența viciului fundamental care impune casarea hotărârilor din anul 1941, precum și caracterul politic al condamnării, în temeiul art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod procedură penală, Curtea constată că se impune încetarea procesului penal și reabilitarea lui Serghei Ochișor, cu restabilirea deplină a drepturilor sale.

22. Din motivele de mai sus, în conformitate cu art. 457 alin. (1) și (3), 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), alin. (3) Cod de procedură penală,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul în anulare declarat de Aliona Nesterov, Adjunctul Procurorului General interimar, casează total sentința din 22 noiembrie 1941, a Tribunalului Militar al Districtului al Asiei Centrale, și decizia Colegiului Militar al Judecătoriei Supreme a URSS din 23 decembrie 1941, prin care Serghei Ochișor a fost declarat vinovat și condamnat pe pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 54-1-1 Cod penal al RSS Turkmene (redacția anului 1927), cu încetarea procesului penal pe motiv că există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală cu reabilitarea acestuia, în conformitate cu art. 3 lit. a) a Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stella Bleșceaga

Judecători

Alexandru Negru

Ghenadie Eremciuc